

3. Актуальные проблемы гражданского права. Вып.2/ Под ред. М.И.Брагинского; Исследовательский центр частного права. – М.: «Статут», 2000.
4. Гамбаров Ю.С. Вещное право. – СПб., 1913.
5. Шевченко Я.М., Нецька М.В., Кучеренко І.М. Проблеми вдосконалення правового регулювання права приватної власності: Монографія. – К.: Ін-т держави і права ім. В.М.Корецького НАН України, 2002.
6. Мартин В.М. Право користування чужою земельною ділянкою для забудови (суперфіцій)// Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України. Збірник наукових статей. Випуск XII. – Івано-Франківськ: «Плай», 2004. – С.100-105.
7. Святолуцька О.С. Актуальні питання виникнення права на забудову земельної ділянки/ Хмельницький університет управління та права. 2011.-Ч.2.-С.218-220.

Петрофанова К. Р.,

аспірант кафедри цивільного права № 1
Національного юридичного університету імені
Ярослава Мудрого

ПРАВОВА ПРИРОДА ЕЛЕКТРОННИХ ГРОШЕЙ

Науково-технічний прогрес зумовив процес еволюції технологій, платіжних систем, запровадження нових засобів і способів проведення розрахунків, а також новітніх платіжних засобів. Найбільшого поширення сьогодні набуває такий платіжний засіб як електронні гроші. Очевидно, що в сучасному суспільстві поняття грошей зазнає змін, причому їх генезис зумовлює переосмислення природи і значення цієї категорії у системі правових відносин.

Розвиток обігу електронних грошей обумовлює необхідність створення системи його правового регулювання, що сприятиме підвищенню ефективності та поширенню операцій з електронними грошима. Сьогодні законодавче поле України щодо регулювання відносин пов'язаних із використанням електронних грошей складається із Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» (далі - Закон про платіжні системи) від 05.04.2001 року, Закону України «Про електронну комерцію» від 03.09.2015 року, Постанови Правління НБУ «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України з питань

регулювання випуску та обігу електронних грошей» №481 від 04.11.2010 року, що затверджує Положення про електронні гроші.

Питання про правову природу електронних грошей залишається відкритим. Відповідно до Закону про платіжні системи під електронними грошима слід розуміти одиниці вартості, які зберігаються на електронному пристрої, приймаються як засіб платежу іншими особами, ніж особа, яка їх випускає, і є грошовим зобов'язанням цієї особи, що виконується в готівковій або безготівковій формі. Виходячи з наведеного положення, електронні гроші мають подвійну природу, з одного боку є засобом платежу, а з іншого – зобов'язанням емітента, що свідчить про наявність цивільно-правової складової у юридичній сутності електронних грошей.

Для з'ясування місця електронних грошей в системі об'єктів цивільних прав, потрібно проаналізувати їх співвідношення з грошима. Відповідно до ст. 3 Закону про платіжні системи кошти в Україні існують у готівковій (формі грошових знаків) або у безготівковій формі (формі записів на рахунках у банках). Грошові знаки випускаються у формі банкнот і монет, що мають зазначену на них номінальну вартість. Згідно зі ст. 192 Цивільного кодексу України, єдиним законним платіжним засобом, обов'язковим до приймання за номінальною вартістю на всій території України, є грошова одиниця України - гривня.

Законом України "Про Національний банк України" визначено, що виключне право на введення в обіг (емісія) гривні належить Національному банку України. Особливості випуску електронних грошей і здійснення операцій з ними встановлені ст. 15 Закону про платіжні системи, згідно з якою, зокрема:

- випуск електронних грошей може здійснювати виключно банк, який має відповідну ліцензію;
- випуск електронних грошей здійснюється шляхом їх надання користувачам або комерційним агентам в обмін на готівкові або безготівкові кошти;

- користувачем електронних грошей може бути суб'єкт господарювання або фізична особа, які мають право використовувати електронні гроші для здійснення оплати товарів, робіт та послуг, а останні ще переказувати електронні гроші іншим користувачам - фізичним особам;

- суб'єкт господарювання, який приймає електронні гроші як оплату платежу за товари, роботи, послуги, має право використовувати отримані електронні гроші виключно для обміну на безготівкові кошти або повертати їх користувачам у разі повернення ними відповідно до Закону України "Про захист прав споживачів" товарів, придбаних за електронні гроші.

З огляду на зазначене електронні гроші випускаються і іншими, ніж Національний банк України, банками, є електронним замінником банкнот і монет та грошовим зобов'язанням емітента. Електронні гроші використовуються як засіб здійснення платежів, приймаються обмеженим колом осіб, надаються емітентом в обмін на кошти у готівковій або безготівковій формі і відповідно до законів України не є валютними цінностями та грошовими коштами.

Сьогодні, враховуючи положення доктрини цивільного права та чинного законодавства, можна стверджувати, що цивільно-правова природа електронних грошей залишається дискусійними науковим сегментом, який підлягає подальшому вивченню.